

Samen opleiden in de arbeidsmarktregio: een samenspel tussen ondernemers, onderwijs en overheid in een publiek – private samenwerking

De huidige arbeidsmarkt kenmerkt zich door een groeiende vraag naar flexibel inzetbare arbeidskrachten. Op deze arbeidsmarkt blijkt dat bepaalde groepen via het onderwijs niet zelfstandig de weg naar duurzame arbeidsparticipatie vinden. Oorzaken zijn met name gelegen in inadequate voorbereiding op en aansluiting bij de arbeidsmarkt, onvoldoende geschikte leerplekken en begeleiding op en naar de werkvloer die iet toereikend is.

Arbeidsmarktregio's en (centrum) gemeenten ervaren een grote uitdaging om partners goed te positioneren in de regio en hen uit te dagen om gezamenlijk de schouders eronder te zetten om zo voor ook de kwetsbare doelgroepen te ondersteunen. De samenwerking met het onderwijs is daarbij niet geheel vanzelfsprekend, maar wel noodzakelijk om het verschil te kunnen maken. Andersoortige samenwerkingsverbanden en allianties, in een publiek – private samenwerking, zijn nodig om in de regio een omslag te maken.

regionale ecosystemen voor kwetsbare jongeren

In bestaande Human Capital agenda's wordt steeds vaker beschreven hoe regionale ontwikkeling het beste vorm krijgt, binnen een regionaal ecosysteem waar bedrijven, overheden en onderwijsinstellingen aan elkaar gebonden zijn via wederzijdse afhankelijkheid.

Een soortgelijk ecosysteem is denkbaar rondom kwetsbare groepen. De veranderende vraag en behoefte van de arbeidsmarkt vergt een continue afstemming tussen onderwijs en bedrijven. De toekomst vereist dan ook dat we het beroepsonderwijs gaan beschouwen als een belangrijk loket binnen circulaire carrières waar mensen initieel worden opgeleid met en voor het werkveld. Waar ze eventueel ook weer terug kunnen komen wanneer ze nieuwe vaardigheden moeten ontwikkelen. Kortom beroepsonderwijs dat zelf dus ook wendbaar, responsief en adaptief is, in constante communicatie met de omgeving.

Introductie PPS

In de afgelopen twee jaar zijn verschillende publiek-private samenwerkingen op mbo entree niveau gestart, waarbij onderwijsinstellingen, overheden en bedrijven samen optrekken om

jongeren op mbo 1 (entree) bekwaam en duurzaam op te leiden in een contextrijke leeromgeving. Door continue afstemming tussen onderwijsinstellingen en lokale bedrijven, ontwikkelen deze samenwerkingsverbanden niet alleen innovatief en maatwerk onderwijs, maar maken zij ook extra begeleiding voor de student mogelijk. Begeleiding van de intake tot en met het verkrijgen van een nieuwe opleidingsplaats of werkplek. Op deze manier probeert het samenwerkingsverband tevens te zorgen dat er zo min mogelijk talent verloren gaat.

Publiek-private samenwerkingen gericht op entree 2 willen met zo min mogelijk uitval, goed opgeleide jongeren af leveren. Dit doen zij door het ontwikkelen en creëren van contextrijke leeromgevingen en middels het bieden van perspectief in de vorm van 'zachte' baangaranties. Deze doelstelling worden mogelijk gemaakt door continue betrokkenheid van lokale bedrijven. Samen met deze bedrijven bieden zij aangepaste functiegerichte opleidingen waarin leerlingen specifiek worden opgeleid voor specifieke bedrijven en bedrijfsprocessen.

Regionaal investeringsfonds mbo

Met het Regionaal investeringsfonds mbo stelt Bussemaker voor de periode 2014 - 2017 in totaal €100 miljoen beschikbaar voor innovatieve samenwerking in het beroepsonderwijs. Voorwaarde is dat de subsidie door regionale overheden en het bedrijfsleven wordt aangevuld met twee derde cofinanciering (maakt in totaal €300 miljoen beschikbaar voor betere aansluiting van het beroepsonderwijs op de praktijk). Bij de herziening van de regeling in 2016 heeft het Ministerie de mogelijkheid benadrukt om middelen van het Regionaal Investeringsfonds voor het mbo in te zetten om kwetsbare jongeren van entreeopleiding. Zodoende wordt het maken van betere afspraken over deze doelgroep gestimuleerd.

De publiek-private samenwerking als verbinder en springplank

Publiek-private samenwerkingen - met bovengenoemde ambities opgezet en vastgelegd in een samenwerkingsovereenkomst, dan wel juridische entiteit - zijn een geweldige springplank voor doelgroepen die op een zeker moment zijn vastgelopen in hun opleiding en/ of arbeidstoeleiding en voor wie elk perspectief lijkt te ontbreken. Door middel van een kortdurende opleiding met intensieve ondersteuning kunnen ze in elk geval tijdelijk aansluiting vinden op de arbeidsmarkt en werken aan hun persoonlijke ontwikkeling en werkervaring. En idealiter ook kunnen door leren naar een hoger onderwijsniveau.

In sommige gevallen zal blijken dat de springplank die de publiek-private samenwerking heeft geboden niet leidt tot duurzaam werk. Door de gegeven impuls is wel gewerkt aan persoonlijke ontwikkeling,

ervaring en zelfvertrouwen, waardoor men een betere basis heeft om (zelf) verder te zoeken naar nieuwe mogelijkheden. Maar ook in het uiterste geval, wanneer jongeren om welke reden dan ook toch weer vastlopen op de arbeidsmarkt, kan ditzelfde ecosysteem, bestaand uit gemeentelijke diensten en voorzieningen, onderwijsinstellingen en lokale bedrijven opnieuw worden aangesproken om een nieuwe leerweg te ontwikkelen. Uiteindelijk zullen ook deze doelgroepen zich moeten voorbereiden op een leven lang leren. Met of zonder ondersteuning.

Kortom, de ontwikkeling van een publiek-private samenwerking maakt lokale afstemming makkelijker en stelt scholen en gemeenten in staat om responsief, adaptief en wendbaar op te treden in relatie tot de eigen omgeving.

introdactie 2 PPS cases entree

Door de samenwerking met het bedrijfsleven zijn scholen beter in staat om in te spelen op de vraag c.q. de eisen van werkgevers, sectoren en bedrijven ten aanzien van kennis en vaardigheden (generiek, sectoraal en zelfs in de werkprocessen van individuele bedrijven). In de praktijk verschilt de vorm en de sectorale focus van een publiek-private samenwerking dan ook per regio. Zo zoekt Portaal aansluiting met de vijf groeisectoren binnen de regionale arbeidsmarkt (waaronder de automotieve branche). Gilde Nieuwe Stijl experimenteert met het aanbieden van opleidingen in het UMCG (Academische ziekenhuis Groningen). Dit is zo'n groot succes dat er de komende jaren tien nieuwe Gildes worden opgestart met elk een eigen sectorale focus in de provincies Drenthe en Groningen.

Casus1: Gilde Nieuwe Stijl.

Gilde Nieuwe Stijl is onderwijs in de praktijk, waarmee mbo-studenten een diploma kunnen behalen. Vooral voor studenten die moeite hebben met de reguliere opleidingen is actief leren in het bedrijfsleven een uitkomst. Bij Gilde Nieuwe Stijl vindt de totale opleiding, zowel theorie als praktijk, plaats op de werkvloer van het Gilde-bedrijf. Onder begeleiding van een ervaren werknemer gaan studenten binnen het bedrijf met de praktijk aan de slag. De docent voorziet de studenten op het bedrijf van de benodigde en toegespitste theorie. In de praktijk betekent dit dat de jongeren vier of vijf dagen bij hetzelfde bedrijf actief zijn voor het volgen van de opleiding, praktijkleren en het stagelopen.

De partners binnen het initiatief Gilde Nieuwe Stijl (bedrijf, gemeente en onderwijs) werken nauw samen om voor de student de beste leerresultaten te behalen.

De gildes in de zorg hebben zich de afgelopen jaren al effectief bewezen. Het voortijdig schoolverlaten is sterk teruggedrongen, het diplomarendement ligt veel hoger (bijna 90%) en er is meer doorstroom naar hogere opleidingsniveau.

Casus 2: Portaal

Portaal biedt studenten die binnen het reguliere onderwijsaanbod dreigen uit te vallen (of reeds zijn uitgevallen) mogelijkheid deel te nemen aan specifiek georganiseerde toeleidingstrajecten richting de regionale arbeidsmarkt. In samenwerking tussen overheid (zorg), ondernemers (arbeid) en onderwijs (toeleiding/diplomering/certificering) is een specifiek (toeleidings)curriculum ontwikkeld dat, op verzoek van het regulier onderwijs/gemeente aan doelgroep-jongeren wordt aangeboden. Het curriculum richt zich op het beantwoorden van de Portaalformule: $A=W+M+K^2$

(A=advies, W = wensen van de student, M = mogelijkheden binnen de regio, K^2 =

kennis en kunde van de student). Aan de hand van de verkregen gegevens worden binnen de vijf regionale groeisectoren, in samenwerking met betrokken regionale werkgevers en het onderwijs, stage/werkplekken gecreëerd. Onder begeleiding van stagebegeleiders, docenten en daar waar wenselijk, vertegenwoordigers vanuit de (jeugd)zorg, doorlopen studenten een traject dat moet leiden naar of toetreding tot de arbeidsmarkt of instroom in vervolgstudie (entree-mbo). De vijf actuele groeisectoren zijn: Logistiek; Horeca & Detail; Facilitair & Schoonmaak; Techniek; Groen.

Kenmerkend voor Portaal is enerzijds de intensieve samenwerking met het voortgezet speciaal onderwijs, het praktijkonderwijs en het v(m)bo, dit in verband met de mogelijkheid tot vroegtijdige interventie, anderzijds de nauwe samenwerking met Het Werkbedrijf regio Helmond / De Peel.